

УДК 330.3

ТАРАСЕНКО ДЕНИС,

кандидат наук з державного управління, доцент,
доцент кафедри адміністративного менеджменту, декан факультету права і
соціального управління Донецького державного університету управління, м. Маріуполь

РЕСУРСИ І СТАЛИЙ РОЗВИТОК В УКРАЇНІ: МІСЦЕВІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

У статті обґрунтовано уявлення про функціонування міста на засадах стратегії сталого розвитку, розглянуто задачі та діяльність міських інституцій, що забезпечують сталість взаємодій та сприяють соціальному розвитку на практиці. Проаналізовано резолюційні документи органів міської влади міста Маріуполя та виконано розподіл базових умов сталого ресурсокористування та задач місцевої територіальної влади. Виокремлено першочергові задачі міської влади, вирішення яких наблизить місто до стандартів сталого розвитку. Показано перебіг вирішення цих задач і сформовано рекомендації по забезпеченню сталого розвитку на рівні міста.

Ключові слова: сталий розвиток; міська влада; міська громада; соціальне забезпечення та соціальний розвиток міста.

Постановка проблеми. Сьогодні на фундаменті концепції сталого розвитку відбувається становлення інтегральної загальнонаукової парадигми знань, що виникає як результат широкого синтезу наук про природу, суспільство та людину. Будь-який об'єкт у межах цієї концепції розуміється як такий, що має властивості розумної збалансованої соціально-економічної системи, що гармонійно існує в природному середовищі на принципах раціонального споживання, енергозберігаючих технологій та розумних споживачьких потреб. Якщо ми говоримо про сталий розвиток міста, то маємо на увазі комплексний процес, який веде до розв'язання різноманітних міських проблем, поліпшення умов та якості життя містян шляхом досягнення збалансованого соціально-економічного та екологічного розвитку, раціонального використання міського ресурсного потенціалу (включаючи географічні, містобудівні особливості міської території, потенційні можливості населення, економіки, промисловості, інфраструктури та не перевищуючи гранично допустимих навантажень на довкілля).

Практика показує, що саме в містах, через надмірну сконцентрованість у них ресурсів, енергій та основної маси населення з його потребами забезпечення достатньої якості життя найчастіше виникають екологічні, соціально-економічні та інші проблеми. Тож розгляд міста як самостійного суб'єкта сталого розвитку, який встановлює системні зв'язки та запроваджує екологічний порядок є актуальним та доцільним.

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми. Зв'язки міста і зовнішнього середовища в межах концепції сталого розвитку були предметом дослідження в роботах [1-3], методичні питання оцінки відповідності міст принципам сталого розвитку розроблялися в [4-6] та інших роботах. Разом із тим, питання про мобілізацію джерел сталого розвитку міста може бути досліджене ефективно і достатньо тільки тоді, коли досліджена система територіального управління сталим соціально-економічним розвитком та система взаємодії населення бізнесу та місцевого самоуправління. Таке дос-

лідження має відбуватися на основі моніторингу процесів кожного окремого міста.

Мета статті. Отже, на прикладі громади міста Маріуполя та її територіальних органів управління розглянемо задачі та діяльність міських інституцій, що забезпечують сталість взаємодій та сприяють соціальному розвитку на практиці.

Виклад основного матеріалу. Маріуполь - одне з найбільших міст Східної України, центр української металургії, один з основних економічних донорів та найбільший морський торговельний порт. Понад 50 великих підприємств виробляють широкий спектр промислової продукції, лідерами є металургійні комбінати групи "Метінвест" - ММК Ілліча та МК "Азовсталь". Місто також має великий рекреаційний та туристичний потенціал, оскільки розташоване на березі Азовського моря, то тут давно сформована курортна інфраструктура, розвивається зелений туризм. У Маріуполі достатньо розвинута транспортна та інженерна інфраструктури, тут великий освітній та культурний потенціал, який представлений численними освітніми закладами всіх рівнів, найстарішим у регіоні театром, великою кількістю новітніх культурних установ.

Після того, як обласний центр - Донецьк - опинився в зоні військового конфлікту (російської окупації), Маріуполь перебрав на себе багато функцій обласного міста та прийняв найбільшу кількість переселенців із зони конфлікту (окупації) - як фізичних осіб, так і підприємств, закладів та установ.

Конкретні задачі місцевої влади, спрямовані на забезпечення сталого розвитку своєї території, ми сформували на підставі вивчення резолюційних документів Маріупольської міської ради (табл. 1). Для зручності сприйняття увесь масив задач ми розподілили за такими напрямками досягнення: стійкість соціально-економічної системи, сталий розвиток території, норми і правила господарювання, що стимулюють соціальний розвиток, а також справедливий доступ до ресурсів соціального розвитку.

Таблиця 1. - Співвіднесення базових умов сталого ресурсокористування та задач місцевої територіальної влади

Умова	Задачі влади
Стійкість соціально-економічної системи	1. Принципи стійкості мають бути закладені у стратегічні документи розвитку території. 2. Необхідно визначити показники, якими керуються органи управління територіальної громади, що свідчать про сталий розвиток території.
Сталий розвиток території	1. Що робиться в місті для: а) поліпшення екологічної обстановки; б) поновлення інфраструктури; в) реконструкції основних фондів житлово-комунального господарства; г) утримування тарифів на комунальні послуги; д) протидії епідеміям та масовим сезонним захворюванням населення; е) упорядкування адміністративних функцій місцевих органів влади; ж) зниження рівня безробіття та збільшення рівня зайнятості; з) попередження трудової міграції з міста; і) вирішення демографічних проблем; к) утримування в належному стані вулично-дорожньої мережі та конструкцій мостових споруд; л) планування архітектурної забудови міста та боротьби з рейдерськими захопленнями територій.
Порядок використання людських і природних ресурсів	1. Яким є принцип упорядкування земельного фонду в місті? 2. Як органи управління вирішують проблеми водозабезпечення містян? (зокрема це стосується підтримування рівня самовідновлюваності водних систем, якості очисних споруд та їх спроможності задовольняти потреби міста). 3. Яка робота в місті ведеться щодо створення зелених зон, а також підтримки курортного статусу міста? 4. Яким чином міська влада впливає на діяльність промислового сектора з метою: а) поліпшення умов праці та соціального захисту працівників; б) поліпшення екологічної обстановки в місті; в) виплат промислових підприємств у фонд місцевого розвитку та благоустрою; г) організації переробки відходів промислової діяльності. 5. Як територіальна влада розпоряджається місцевим бюджетом, аби: а) подолати структурні деформації в економічній системі міста, збільшити незалежність місцевого виробника від зовнішніх впливів та детінізувати середовище місцевого економічного розвитку; б) збалансувати місцевий бюджет в умовах постійного дефіциту фінансових ресурсів; в) зменшити рівень бідності населення, соціальної нерівності, дати можливості для підвищення освітньо-професійного рівня населення. 6. Якою є роль місцевої влади у підвищенні індексів людського розвитку? Чи передбачені в місцевому бюджеті інструменти для: а) стимулювання народжуваності; б) збільшення тривалості життя населення та протидії нещасним випадкам, які забирають життя працездатного населення; в) розширення ринку праці, роботи із самозайнятими особами; г) збільшення рейтингових та кваліфікаційних позицій навчальних закладів міста; д) попередження виїзду з території висококваліфікованих осіб з економічних причин; е) залучення на територію талановитих фахівців, які можуть суттєво вплинути на її розвиток в економічному та культурному плані.
Норми і правила стимулювання соціального розвитку	Які пріоритети передбачено в соціально-економічній програмі розвитку міста, щоб процеси розвитку розширювали соціальні можливості містян?
Забезпечення справедливого доступу до ресурсів соціального розвитку	1. Яким чином в документах з соціально-економічного розвитку територіальної громади прописані заходи для подолання (нівелювання) таких видів нерівності як майнова та за доходом, ґендерна та інформаційна? 2. Як влада планує культурні, політичні та інформаційні потреби громадян? 3. Чи працює на рівні територіальної громади система соціальних ліфтів і яким чином результати дії цієї системи позначаються на формуванні соціальної та громадянської відповідальності мешканців міста?

* Джерело: Складено автором

Як бачимо з таблиці, навіть таке структурування задач місцевої влади, чітко виокремлює основну як для цього міста мету *поліпшення якості життя городян в екологічному плані*. Адже сьогодні Маріуполь - це одне з найнебезпечніших для здоров'я населення міст України, оскільки його найбільші промислові об'єкти з містоутворювальною функцією найбільше забруднюють атмосферу в місті. Другим за значенням джерелом забруднення в місті виступає транспорт, третім - велика

кількість відвалів та шламонакопичувачів, які також спричиняють негативний вплив на довкілля.

Зобов'язання територіальних органів влади для виконання цієї задачі, прописані в рішеннях її районних та міських органів. Зокрема:

- загальна задоволеність громадян станом довкілля має поліпшитися з 18 (у 2016 році) до 30% (у 2021 році);
- комплексний індекс забруднення атмосферного повітря має знизитися з 9 (у 2016 році) до 8,1% (у 2021 році).

Інструментами для реалізації цієї задачі влада вбачає регуляторні акти та систем штрафів для місцевих підприємств, оновлення автотранспортної інфраструктури, підвищення рівня екологічної освіченості населення;

- рівень очищення зливових стоків має поліпшитися з 5 (у 2017) до 80% (у 2021 році). Для цього запланована масштабна реконструкція зливових каналізацій і систем відведення дощових і талих вод;

- до 2021 року має бути реконструйовано 100% пляжів, у тому числі з обладнанням їх для потреб інвалідів. Серед заходів реконструкції головним є створення набережної та улаштування зупинок та з'їздів до моря для людей з особливими потребами;

- з 30 (у 2016) до 43% (у 2021) має збільшитися кількість зелених зон і парків. Для цього плануються постійні заходи з озеленення, реконструкція існуючих трьох парків та створення нових паркових зон;

- переробка твердих побутових відходів має збільшитися до 29% за наявних сьогодні 10. Для цього заплановано будівництво в місті сміттесортувальної станції, будівництво біогазового комплексу з переробки органічних відходів на станції очистки побутових стоків м. Маріуполя (152,5 млн. грн, 100 робочих місць), оновлення контейнерів (до 4 тис.од.) та контейнерних майданчиків (450 шт.), ліквідація стихійних сміттєзвалищ (особливо в приватному житловому секторі). Але головне, що збільшить ефективність названих заходів - формування серед городян культури поводження з відходами.

Наступною важливою задачею міської влади, вирішення якої наблизить місто до стандартів сталого розвитку, є суттєве *оновлення міської інфраструктури*.

Так, для поліпшення якості дорожньої інфраструктури міста заплановано:

- капітальний ремонт автодоріг (у т.ч. створення велоінфраструктури);
- поточний ремонт доріг і тротуарів;
- придбання дорожньої техніки;
- капітальний ремонт закритої зливової каналізації;
- капітальний ремонт штучних споруд;
- капітальний ремонт павільйонів на зупинках;
- придбання обладнання для виробництва асфальтобетонної суміші;
- модернізація зупиночних павільйонів для забезпечення потреб людей з інвалідністю.

Шляхом вирішення поставлених завдань має стати

впровадження і реалізація проекту "Європейське кільце", а саме капітальний ремонт 69 км трамвайної колії та контактної мережі (657,3 млн. грн.); придбання 35 одиниць низькопольних трамваїв та 11 тролейбусів MAN б/у з Німеччини (38,5 млн. грн.), - забезпечення зупинок засобами доступності, створення комфортних умов для очікування муніципального транспорту (5,2 млн. грн.) та технічна модернізація міського трамвайного парку (4,5 млн. грн.) (рис.1).

Реконструкція основних фондів житлово-комунального господарства в Маріуполі є давно назрілою проблемою, вирішення якої нарешті увійшло в фазу практичної реалізації.

Згідно з "Планом дій зі сталого енергетичного розвитку м. Маріуполя до 2020 року" передбачено модернізацію системи вуличного освітлення (439 млн. грн.), розробка Муніципального енергетичного плану (2,8 млн. грн.) та проведення навчальних тренінгів з енергоефективності (0,1 млн. грн.).

Партнерами Маріупольської громади у вирішенні питань соціальної сфери є потужні міжнародні та вітчизняні громадські та благодійні організації, а саме: Представництво ЄС в Україні, Управління Верховного комісара ООН у справах біженців, Дитячий фонд ООН, Гуманітарний штаб "ДОПОМОЖЕМО" Фонду Ріната Ахметова, USAID, Міжнародний Червоний хрест, Лікарі без кордонів, Данська Рада у справах біженців, Програму розвитку ООН, Міжнародний медичний корпус, ОБСЄ, Координаційна рада ООН, Всесвітня продовольча програма ООН, Міжнародну організацію з міграції, ADRA, Save the children, People in need, Right to protection, Caritas.

Для вирішення питань соціального розвитку в структурі міської ради Маріупольської територіальної громади сформовано Департамент соціального захисту населення, який виконує положення законодавства "про соціальний захист та соціальне обслуговування населення у межах своїх повноважень, що забезпечується через реалізацію наступних функцій:

- розроблення та організація виконання міських програм забезпечення якісного соціального обслуговування пільгової категорії населення та всебічне сприяння в отриманні ними соціального обслуговування та соціальних послуг;
- організаційно-методичне забезпечення та конт-

Рис. 1. Транспортна мережа м. Маріуполя за проектом "Європейське кільце".

роль за дотриманням законодавства про надання соціальних послуг управлінню районних соціального захисту населення, територіальних центрів соціального обслуговування (надання соціальних послуг), районних центрів соціальної реабілітації дітей-інвалідів, Маріупольського міського центру обслуговування осіб без визначеного місця мешкання, підприємств, закладів, установ та організацій сфери з питань соціального захисту населення м. Маріуполя усіх форм власності;

- визначення пріоритетів соціального розвитку, поліпшення становища сімей, попередження насильства в сім'ї, оздоровлення та відпочинку дітей та молоді, забезпечення рівних прав і можливостей жінок та чоловіків, протидії торгівлі людьми;

- створення соціально-економічних умов та гарантій щодо покращення стану сім'ї, жінок та дітей, виконання програм і здійснення заходів, спрямованих на забезпечення соціального та правового захисту сім'ї, у тому числі соціальної підтримки сімей з дітьми, малозабезпечених, багатодітних, молодих сімей та сімей, які перебувають в складних життєвих обставинах, попередження насильства в сім'ї, оздоровлення та відпочинку дітей, забезпечення рівних прав і можливостей жінок та чоловіків, протидії торгівлі людьми;

- реалізацію державної політики з питань соціального захисту дітей;

- розроблення і здійснення самостійно або разом з відповідними органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями незалежно від форми власності, громадськими організаціями заходів щодо захисту прав, свобод і законних інтересів дітей;

- координацію зусиль органів виконавчої влади,

органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій всіх форм власності у вирішенні питань соціального захисту дітей та організації роботи із запобігання дитячій бездоглядності;

- ведення державної статистики щодо дітей відповідно до законодавства України та міжнародних стандартів;

- забезпечення реалізації державної політики у сфері соціально-трудових відносин, оплати і належних умов праці, зайнятості населення;

- розгляд звернень громадян та прийом громадян з питань, що належать до компетенції Департаменту¹.

Здійснення цих та інших повноважень, покладених на Департамент відповідно до чинного законодавства відбувається перш за все через сукупність відповідних соціальних служб.

На початок 2016 року у Маріуполі нараховувалося 475 тисяч місцевих жителів, у тому числі 106 тисяч внутрішньо переміщених осіб (ВПО) - переселенців, серед яких 38 тисяч постійно мешкають у м. Маріуполі, а 68% тисяч переміщуються на невідконтрольній території та навпаки. Щодо переселенців у Маріуполі виконується програма комплексної соціальної підтримки центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. Учасниками програми в місті стали 30 867 тимчасово переміщених осіб, і сьогодні під опікою служб знаходяться 9 432 ВПО.

З метою підвищення ефективності рішення проблем соціально незахищених жителів міста ведеться розробка соціальної карти маріупольця. Так, на базі Центру надання адміністративних послуг (який розпочав діяти у 2016 році) населення може отримати інформацію про можливості грантової підтримки та надання практичної допомоги в підготовці проектів (рис. 2).

Рис. 2. Процес надання практичної допомоги в підготовці проектів.

Фінансування власного бізнесу можна отримати через наступні канали: програми малих грантів ПРООН (UNDP); програми фінансування і кредитування Данської Ради у справах біженців (Danish Refugee Council); програми для переселенців від Канадської неурядової організації "Stabilization Support Services"; програми Агентства регіонального розвитку "Донбас - Джерело України".

Сьогодні, Маріуполь займає 6 місце в системі державних закупівель "Prozorro", яка принесла економію майже 25 млн грн. бюджетних коштів, перереєстрація підприємств в Маріуполі принесла зростання надходжень до бюджету близько 160 млн грн.

Також, у рамках Маріупольської територіальної громади створено додаткові ресурси для допомоги внутрішньо переміщеним сім'ям, а саме:

- клуб "Формування батьківської компетентності";
- група взаємодопомоги для жінок, які страждають на алкогольну залежність і виховують дітей. Група взаємодопомоги для учасників АТО і членів їх сімей;
- "Батьківський клуб";

- єдина психологічна служба, телефон довіри і Центр Медіації;

- центри підтримки сім'ї, мобільні бригади;

- дозвільний центр для підлітків;

- центр допомоги переселенцям;

- інформаційні пункти для вимушених переселенців;

- цикл передач про можливі види допомоги внутрішньо переміщеним особам.

У місті функціонує регіональний навчальний центр бізнес-компетентності "Приазов'я", який фінансується за підтримки ПРООН та уряду Японії. РУЦБК відкрив нові можливості для внутрішньо-переміщених осіб і підприємців: було проведено понад 70 заходів освітнього і психологічного спрямування. У рамках заходів підтримки вразливих верст населення Маріуполя проведено 29 тренінгів для фахівців соціальної сфери Маріуполя за 8 найбільш нагальними темами для підтримки вразливе груп населення, 223 фахівця соціальної роботи, психолога та других надавачів соціальних послуг пройшли навчання, і отримали більше 600 сертифікатів, 25 публіцистичних статей у місцевій багатотиражці про переселенців "з чистого аркуша", 6 документальних фільмів "віра в майбутнє" трансльовано на місцевому телебаченні, 12 інформаційних зустрічей із представників професійних кіл Маріуполя, 3 соціальних роли-

¹ Офіційний сайт Маріупольської міської ради [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://marsovet.org.ua/>

ки "Мі всі - українці" трансльовано на місцевому телебаченні.

Інформаційна підтримка здійснюється на базі Центру надання адміністративних послуг, де відвідувачів інформують про можливості грантової підтримки та надання практичної допомоги в підготовці проектів, бізнес-планів, написання заявок на грант.

Висновки

Таким чином, попри певні кроки, спрямовані на відкрите управління та врахування громадської думки, перед місцевою владою ще багато задач, при вирішенні яких місто наблизиться до принципів функціонування на засадах сталого розвитку.

Так, мариупольці мають отримати нові можливості пасивної участі у місцевому самоврядуванні, доступ до базової інформації щодо міської землі, майна, розуміти, як розпоряджаються бюджетними коштами чисельні комунальні підприємства.

Особливої уваги потребує взаємодія міської влади та бізнесу. Промисловий сектор, який з одного боку в значній мірі знижує якість життя містян, з іншого залишається бюджетоутворюючим і дозволяє місту отримувати ресурс для розвитку у вигляді податкових надходжень. Так, на сайті міста (0629.com.ua) оприлюднено цікавий аналіз (який проводився з відкритих джерел інформації) про джерела формування місцевого бюджету, зокрема про податки фізичних осіб, що надійшли в бюджет у 2015 та 2016 роках [6]. Приміром, за даними цього ресурсу, на основних підприємствах фінансово-промислової групи "Метінвест" в Маріуполі працюють 36 тисяч 211 осіб (ММКІ - 17904 ос., "Азовсталь" - 10260, ТОВ "Метінвест-ПромСервіс" - 5831 ос., ТОВ "Метінвест - Маріупольський ремонтно-механічний завод" - 2216 ос.).

Близько 200 тисяч мариупольців - це пенсіонери, приблизно 60 тисяч осіб - діти.

Решта людей - зайняті в порту, малому, середньому бізнесі, машинобудуванні, працюють в сфері бюджетного фінансування або взагалі ніде не працюють (за офіційними даними, в Маріуполі 4 тисячі безробітних).

Станом на початок 2016 року загальна чисельність постійно проживаючого населення Маріуполя становила 478 тисяч осіб. Таким чином виходить, що на підприємствах групи Метінвест в даний час працюють

8% мариупольців, які дають в міський бюджет 48% фінансових надходжень у вигляді податку на доходи фізичних осіб. Чисельність працездатного населення, зайнятого на інших виробництвах і в бізнесі - 37%, їх частка податку з доходів фізичних осіб в загальному фонді міського бюджету - 50,7%.

Отже, Маріупольська територіальна громада має певні ресурси для формування умов сталого розвитку - це, перш за все, людський потенціал, індустріальні, туристичні можливості та вихід до моря. Готується Стратегія розвитку Маріуполя на п'ять років. І в кожному її розділі має бути заплановано врахування потреб мариупольців, підвищення якості їхнього життя на конкретну кількість гривень чи відсотків. Разом із тим, реальні процеси, які відбуваються в міській владі і навколо управління містом свідчать про те, що шляхів для удосконалення у місцевої влади досить багато і в першу чергу їй слід більше довіряти своїй громаді та показувати людям конструктивну налаштованість на вирішення питань та готовність до змін.

ЛІТЕРАТУРА

1. Деневизюк Д. А. Интегральная оценка устойчивого развития города / Д. А. Деневизюк, О. К. Цапиева, М. М. Агаримов // Экономический анализ: теория и практика. - 2007. - № 20 (101). - С. 56-68.
2. Засадко В. Громадська думка про стан поведінки з ТПВ в містах України. Аналітичний звіт / В. Засадко, О. Лиска. - Київ : Асоціація міст України, 2013. - 82 с.
3. Баталов А. А. Забезпечення сталого розвитку міст як складова соціально-економічної модернізації регіонів України. Аналітична записка [Електронний ресурс] / А. А. Баталов, В. В. Засадко; НІСД, 2014. - Режим доступу : <http://old2.niss.gov.ua/articles/1611/>.
4. Деневизюк Д. А. Устойчивое развитие города: вопросы теории и методика оценки [Електронний ресурс] / Д. А. Деневизюк // Региональные проблемы преобразования экономики. - 2012. - №2. - Режим доступу : <https://cyberleninka.ru/article/n/ustoychivoe-razvitie-goroda-voprosy-teorii-i-metodika-otsenki>.
5. Прозорі міста. Рейтинг прозорості 100 найбільших міст України. Маріуполь [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <https://transparentcities.in.ua/city/mariupol/>
6. Методологія оцінювання прозорості міст [Електронний ресурс]. - Режим доступу : https://transparentcities.in.ua/wp-content/uploads/2016/03/Metodolohiya_druk.pdf

Тарасенко Денис,

кандидат наук по державному управлінню, доцент,

доцент кафедри адміністративного менеджмента, декан факультета права і

соціального управління Донецького державного університету управління, г. Маріуполь

РЕСУРСЫ И УСТОЙЧИВОЕ РАЗВИТИЕ В УКРАИНЕ: МЕСТНЫЕ ОСОБЕННОСТИ И ПЕРСПЕКТИВЫ

В статье обосновано представление о функционировании города на основе стратегии устойчивого развития, рассмотрены задачи и деятельность городских учреждений, которые обеспечивают постоянство взаимодействия и способствуют социальному развитию на практике. Проанализированы резолюционные документы органов городской власти города Мариуполя и выполнено распределение базовых условий устойчивого ресурсопользования и задач местной территориальной власти. Выделены первоочередные задачи городской власти, решение которых приблизит город к стандартам устойчивого развития. Показан ход решения этих задач и сформированы рекомендации по обеспечению устойчивого развития на уровне города.

Ключевые слова: устойчивое развитие; городская власть; городская община; социальное обеспечение и социальное развитие города.

Tarasenko Denys,

Candidate of Sciences in Public Administration, Associate Professor,

Associate Professor of the Department of Administrative Management,

Dean of the Faculty of Law and Social Management of the Donetsk State University of Management, Mariupol

RESOURCES AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN UKRAINE: LOCAL PECULIARITIES AND PERSPECTIVES

The article substantiates the idea of functioning of the city on the basis of the strategy of sustainable development, examines the tasks and activities of city institutions that ensure the sustainability of interactions and promote social development in practice. The resolution documents of the municipal authorities of the city of Mariupol are analyzed and the distribution of the basic conditions of sustainable resource use and the tasks of the local government is carried out. The primary tasks of the city government, the solution of which will bring the city closer to the standards of sustainable development, are singled out. The course of solving these problems is shown and recommendations for sustainable development at the city level are formed.

Key words: *sustainable development; city authorities; city community; social security and social development of the city.*

REFERENCES

1. Denevzyuk, D. A. & Tsapieva, O. K. & Agaragimov, M. M. (2007). Integral assessment of the sustainable development of the city. *Economic analysis: theory and practice*. No. 20 (101). P. 56-68. (rus).
2. Zasadko, V. and Lyska, O. (2013). The public opinion on the state of waste management in the cities of Ukraine. Analytical Report. Kyiv: Association of Ukrainian Cities, 82 p. (ukr).
3. Batalov, A. A. & Zasadko, V. V. (2014). Ensuring sustainable urban development as a component of socio-economic modernization of the regions of Ukraine. Analytical note. Available at: <http://old2.niss.gov.ua/articles/1611/> (ukr).
4. Denevzyuk, D. A. (2012). Sustainable development of the city: questions of the theory and methods of assessment. *Regional problems of economic transformation*. №2. Available at: <https://cyberleninka.ru/article/n/ustoychivoe-razvitie-goroda-voprosy-teorii-i-metodika-otsenki> (rus).
5. Transparent cities. The transparency rating of the 100 largest cities in Ukraine. Mariupol. Available at: <https://transparentcities.in.ua/city/mariupol/> (ukr).
6. Methodology for assessing the transparency of cities. Available at: https://transparentcities.in.ua/wp-content/uploads/2016/03/Metodolohiya_druk.pdf (ukr).

© Тарасенко Денис

Надійшла до редакції 21.10.2016